

انتشارات انقلاب اسلامی

ره‌نامه‌ی ۲۷؛ شهروند تراز انقلاب اسلامی
به کوشش: معاونت پژوهش و آموزش مؤتسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی
ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی

وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

چاپ دوم: زمستان ۱۴۰۲

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

شابک کتاب: ۹۸-۲-۹۸-۷۴۹۱-۷۴۲۲-۹۷۸ شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۱-۵

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید صالحی، شماره‌ی ۲۶

مرکز پخش: ۰۲۱۶۶۴۰۵۱۰۰

فروشگاه: ۰۲۵۳۳۷۰۸۵۲ - فروشگاه مشهد: ۰۵۱۳۲۲۸۱۲۲۵-۷

آدرس: www.KhamehniBook.com

پست الکترونیکی: Info@Book.Khamehni.ir

سامانه‌ی پیام کوتاه: ۲۰۰۰۰۰۰

ویرایش این کتاب بر اساس قواعد ویراستاری
دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی) انجام شده است.

سرشناسه: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ -

عنوان و نام پدیدآور: ره‌نامه‌ی ۲۷؛ شهروند تراز انقلاب اسلامی

مشخصات نشر: تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۴۰۲

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۱-۵

شابک کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۹۸-۲

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - بیانات و سخنرانی‌ها

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - دیدگاه درباره‌ی شهروند تراز انقلاب اسلامی

موضوع: جوان

رده‌بندی کنگره: ۷۱۴۰۲ ت ۲ خ/۲۹۵/۱۰۷/۱۰۷ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۱۸

شماره‌ی کتاب شناسی ملی: ۵۶۷۸۰۴۴

www.ketab.ir

اسلامی

۹۷۸-۶

لحی، شماره ی ۲۶

سده است.

نفرانی ها
نراز انقلاب اسلامی

مقدمه

«ره‌نامه» مجموعه‌ای است شامل چهل دفتر، که مبانی، ارزشها و اصول اسلام ناب محمدی (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) را با توجه به نیازها، پرسش‌ها و چالشهای دوران معاصر تبیین میکنند و از خلال دیدگاه‌های اندیشمندانه و ژرف‌نگر حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، به ترسیم اندیشه و سلوک یک جوان مؤمن انقلابی می‌پردازد.

سرلوحه‌ی این دفاتر، حکمت‌های جاودانه‌ی قرآن کریم و احادیث اهل بیت (علیهم‌السلام) است که دوا مانع بیمار اعظم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) در میان امت اسلامی است و آغاز هر دفتر، سرودشقی‌های حکیمانه‌ی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی است که بی‌نام او این انقلاب در هیچ جای دنیا شناخته‌شده نیست و بدون نقشه‌ی راه او استمرار و تکامل انقلاب تحقق نخواهد یافت.

ره‌نامه عرصه‌ی گسترده‌ای از موضوعات گوناگون را در بر می‌گیرد که در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی جوانان مورد نیاز است و میتواند شاکله‌ی فکری و رفتاری آنان را ترسیم کند. این موضوعات از درنگ در موقعیت و ظرفیتهای یک جوان مؤمن و اندیشه‌ورز آغاز میشود و در سیری منطقی به ساحت‌های

اعتقادی، اجتماعی، سبک زندگی، مباحث تربیتی و اخلاقی، سیاسی و انقلابی در لایه‌ها و سطوح مورد نیاز میپردازد و در نهایت به نقطه‌ی اوج و آرمان همه‌ی مجاهدتها میرسد و بر آن است که در ترسیم طرح‌واره‌ی کلی از اندیشه‌ی نظری و علمی انقلاب، فرایند تعالی و صیورورت علمی و عینی مخاطب خود را تسهیل و تسریع سازد.

ره‌نامه تنها برای خواندن و حداکثر یادداشت‌برداری و حفظ کردن مطلب نیست، بلکه بسته‌ای است برای تفکر و درنگ در اساسی‌ترین مفاهیم مورد نیاز و ناظر به تکالیف عملی جامعه‌ی مخاطب و زمینه‌ساز دستیابی به بصیرت عمیق و پایبندی درونی به مبانی و ارزشهای انقلاب اسلامی، به مثابه یک کلیت و گفتمان و گامی مهم و اساسی برای شناخت و تحقق بیانیه‌ی گام دوم انقلاب اسلامی شکوهمند مردم ایران.

بیانیه‌ی «گام دوم انقلاب» تجدید مطلق است خطاب به ملت ایران و بویژه جوانان که به مثابه منشوری برای «دوره‌ی مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی» خواهد بود. این گام دوم، انقلاب را به «آرمانهای بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌ناده) هست»، نزدیک خواهد کرد.

ره‌نامه در چهل دفتر، جوان مؤمن، دانا و انقلابی را برای طی مسیر بلند و شکوهمند از خودسازی و جامعه‌پردازی به تمدن‌سازی و آمادگی برای ظهور همراهی میکند.

قاعده‌ی حاکم بر تألیف و تدوین ره‌نامه، پایبندی متن به نص

گفتار یا نوشتار رهبر حکیم انقلاب اسلامی بوده تا حتی المقدور از هر گونه تحلیل یا برداشت نادرست پیشگیری شده و با اقتباس از خلال دیدگاه‌های معظم‌له، برجسته‌ترین محورها و نکات مورد تأکید ایشان ارائه گردد.

برای تألیف و تدوین هر یک از دفاتر چهل‌گانه، علاوه بر تلاش پژوهشی نویسندگان محترم برای مطالعه‌ی کامل مطالب مرتبط با موضوع و انتخاب مطالب مهم و مورد نیاز و ساختاردهی آن، نظرات ارزیابان علمی مد نظر بوده است. با توجه به محدودیت حجم هر دفتر، طبعاً امکان پرداختن به بسیاری از نکات و ظرایف مباحث و بیانات رهبری معظم مقدور نبوده است، از این رو مخاطب ارجمند این دفاتر، خود را بی‌نیاز از مراجعه به متن کامل بیانات و نوشتارهای ایشان نمی‌بیند.

از مؤلف محترم این دفتر جناب آقای محسن مسعودیان و شورای محترم علمی و تمام عزیزانی که در تهیه و تولید این مجموعه نقش داشته‌اند تشکر و قدردانی نموده و از پیشنهادها و نظرات خوانندگان ارجمند برای تکمیل این طرح استقبال می‌کنیم.

معاونت پژوهش و آموزش
مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

۱. این مجموعه مشتمل بر بیانات حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) تا پایان سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

مفهرست

۱۳ آیات و روایات
۱۵ درآمد
۱۷ سرمشق

۲۱ فصل اول: شهروندی چیست؟
۳۱ فصل دوم: مبنای حق و تکلیف
۴۷ فصل سوم: بایستگی های شهروندی
۶۱ فصل چهارم: مشارکت اجتماعی و سیاسی
۷۳ فصل پنجم: اهمیت قانون، مبنای قانون
۸۵ فصل ششم: من و قانون
۹۹ فصل هفتم: اهداف و مبانی امر به معروف و نهی از منکر
۱۰۹ فصل هشتم: احکام امر به معروف و نهی از منکر
۱۲۱ فصل نهم: تحرّز و تشکّل
۱۳۳ فصل دهم: نقش فرد در تحرّز و تشکیلات

{ آیات و روایات }

□ «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ»

«در حقیقت مؤمنان با هم برادرند پس میان برادرانتان را سازش دهید و از خدا پروا بدارید امید که مورد رحمت قرار گیرید.»

سوره ی حجرات، آیه ۱۰

□ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا سُحُبًا لِلَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نَقُومَ أَنْ صَدَّقْتُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ»

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید حرمت شعائر خدا و ماه حرام و قربانی بی‌نشان و قربانی‌های گردن‌بنددار و راهیان بیت‌الحرام را که فضل و خشنودی پروردگار خود را میطلبند نگه دارید و چون از احرام بیرون آمدید [میتوانید] شکار کنید و البته نباید کینه‌توزی گروهی که شما را از مسجد الحرام بازداشتند شما را به تعدی وادارد و در نیکوکاری و پرهیزکاری با یکدیگر

همکاری کنید و در گناه و تعدی دستیار هم نشوید و از خدا پروا کنید که خدا سخت کیفر است.»

سوره ی مائده، آیه ۲

□ قَالَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «أَشْعِرُ قَلْبَكَ الرَّحْمَةَ لِلرَّعِيَّةِ وَ الْمَحَبَّةَ لَهُمْ وَ اللَّطْفَ بِهِمْ وَ لَا تَكُونَنَّ عَلَيْهِمْ سُبْعاً ضَارِياً تُفْتَنِمُ أَكْلَهُمْ فَإِنَّهُمْ صِغَانٍ إِمَّا أَحْ لَكَ فِي الدِّينِ وَ إِمَّا نَظِيرٌ لَكَ فِي الْخَلْقِ»
حضرت علی (علیه السلام) میفرماید: «مهربانی و محبت و لطف به رعیت را شعار قلب خود قرار ده، بر رعیت همچون حیوان درنده مباش که خوردن آنان را غنیمت دانی، که رعیت بردو گروهند: یا برادر دینی تواند، یا انسانهایی مانند تو.»

نهج البلاغه، نامه ۵۳

□ أَبِي جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) قَالَ: «وَجَدْنَا فِي كِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ...) إِذَا لَمْ يَأْمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَ لَمْ يَنْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَ لَمْ يَتَّبِعُوا الْأَخْيَارَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي سَلَطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ شِرَارُهُمْ فَيَدْعُوا خِيَارَهُمْ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ»

حضرت باقر (علیه السلام) فرمود: «در کتاب رسول خدا (صلی الله علیه وآله) یافتیم (نوشته بود)... هرگاه (مردم) امر به معروف و نهی از منکر نکنند، و از نیکان خاندان من پیروی ننمایند، خداوند بدانسان را بر آنان مسلط گرداند و نیکانشان دعا کنند اما دعایشان مستجاب نشود.»

کافی، ج ۲، ص ۳۷۴

درآمد

ما هنوز اول راهیم؛ نمیشود گفت وسط راه. ما خواسته‌ایم کشور و جامعه‌ی خود را طبق نظر اسلام بسازیم. طبق نظر اسلام، چه جامعه‌ای را باید ساخت؟ جامعه‌ای که در آن، عدل و داد باشد؛ آزادی فکر و اندیشه باشد؛ رشد و شکوفایی استعدادها باشد؛ اخلاق حسنه و فاضله در روابط اجتماعی حاکم باشد؛ در آن، فقر و فساد و تبعیض نباشد؛ انسانها احساس شرف و افتخار و امید کنند و بخواهند دنیایی را با شرف و با افتخار و با اخلاق فاضله بسازند. اسلام جامعه‌ای را میخواهد که در آن علم بجوشد و بر پایه‌ی علم، همه‌ی بنیانهای اجتماعی نوسازی شود و پیش برود. اسلام جامعه‌ای را میخواهد که در آن، افراد و مجموعه‌ی یک ملت مشعل و پرچم شاخصی باشند برای همه‌ی ملتها؛ «وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ»^۱.

۱. سوره‌ی حج، بخشی از آیه‌ی ۷۸، «شما بر مردم گواه باشید».

۲. در دیدار خانواده‌های شهدا ۱۳۸۴/۳/۳

تمام یهودی‌ها و نصرانی‌ها، زرتشتی‌ها و سایر مللی که در مملکتمان زندگی میکنند، حکم اسلام است که با اینها باید درست و خوب رفتار کرد، به عدالت رفتار کرد. ما تبع آنیم که وقتی یک خلخال را از پای یک زن یهودی میکشند، میگوید اگر انسان بمیرد بهتر است... عییش نمیکند اگر انسان [از] غصه بمیرد که یک همچو چیزی شده. ما میخواهیم یک همچو موجودی را اطاعت کنیم!

نباید با مردم طوری کرد که مردم در خانه‌هایشان مطمئن نباشند، در زندگی‌شان، در تجارتشان، در کسبشان مطمئن نباشند. دولت اسلامی باید مردم را مطمئن کنند در همه چیز در سرمایه‌هایشان، در کسبشان، در کارخانه‌هایشان، در همه چیز، مردم در آرامش باشند و دولت ابداً نمیتواند که تأذی بکند به آنها و نباید تأذی بکند؛ و اگر یک کسی تأذی کرد، آن تأدیب خواهد شد.^۲

هیچ کس حق ندارد کسی را بدون حکم قاضی که از روی موازین شرعیه باید باشد توقیف کند یا احضار نماید، هر چند

۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع ایرانیان مقیم خارج، ۱۳۵۷/۱۰/۱۰؛ مندرج در

صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۵، ص ۳۱۴-۳۲۹

۲. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع مسئولان وزارت کشور و استانداران، ۱۳۶۱/۱۰/۱؛

مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۷، ص ۱۵۹-۱۶۶

مدّت توقیف کم باشد. توقیف یا احضار به عنف، جرم است و موجب تعزیر شرعی است.

هیچ کس حق ندارد در مال کسی چه منقول و چه غیر منقول، و در مورد حق کسی دخل و تصرف کند یا توقیف و مصادره نماید مگر به حکم حاکم شرع، آن هم پس از بررسی دقیق و ثبوت حکم از نظر شرعی.

هیچ کس حق ندارد به خانه یا مغازه و یا محل کار شخصی کسی بدون اذن صاحب آنها وارد شود یا کسی را جلب کند، یا به نام کشف جرم یا ارتکاب گناه تعقیب و مراقبت نماید، و یا نسبت به فردی اهانت نموده و اعمال غیر انسانی اسلامی مرتکب شود، یا به تلفن یا نوار ضبط صوت دیگری به نام کشف جرم یا کشف مرکز گناه گوش کند، و یا برای کشف گناه و جرم هر چند گناه بزرگ باشد، شنود بگذارد و یا دنبال اسرار مردم باشد، و تجسس از گناهان غیر نماید یا اسراری که از غیر به او رسیده ولو برای یک نفر فاش کند. تمام اینها جرم [و] گناه است و بعضی از آنها چون اشاعه‌ی فحشا و گناهان از کبایر بسیار بزرگ است، و مرتکبین هر یک از امور فوق مجرم و مستحق تعزیر شرعی هستند و بعضی از آنها موجب حدّ شرعی میباشد.^۱

برادران و خواهران با هوشیاری بسیار و دید اسلامی سیاسی با مسائل برخورد کنید و از وسوسه‌ی منحرفان و مخالفان اسلام و

۱. پیام هشت ماده‌ای امام خمینی (ره) به قوه‌ی قضائیه و ارگانهای اجرائی،

۱۳۶۱/۹/۲۴؛ مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۷، ص ۱۳۹-۱۴۳

وابستگان به سیاست اجانب اجتناب نمایید که اینان با هر وسیله
میخواهد پایه‌های جمهوری اسلامی را متزلزل کنند، و به خیال
رسیدن به مقاصد خودشان، از هر فرصتی بهره‌برداری نمایند و
نگذارند که شما در این امر حیاتی که شخصیت خود و کشورتان
بسته به آن است شرکت کنید.^۱

اسلام تعدیل می‌خواهد؛ نه جلوی سرمایه را میگیرد، و نه
میگذارد سرمایه آن طور بشود که یکی صدها میلیارد دلار داشته
باشد و برای سگش هم اتومبیل داشته باشد و شوهر داشته باشد و
امثال ذلک؛ و یکی شب برود پیش بچه‌هایش نان نداشته باشد.
نمیشود این؛ این عملی نیست. نه اسلام با این موافق است، نه
هیچ انسانی با این موافق است.^۲

این مردم خوبند. این خوبها را نگه دارید. این مردم خوب را با
خودتان همراه کنید، وقتی تمام استانها، اشخاصی که در استانداری
هستند، تمام این استانها را بنا را بر این بگذارند که کارهای
خودشان را خوب انجام بدهند، در خدمت مردم باشند، حالی کنند
به مردم که حکومت اسلامی، حکومت خدمت است. پیغمبر اکرم
خدمتگزار مردم بود، با اینکه مقامش آن بود، ولی خدمتگزار بود.^۳

۱. پیام امام خمینی (ره) به ملت ایران در آستانه‌ی سومین انتخابات ریاست جمهوری،

۱۳۶۰/۷/۲؛ مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۵، ص ۲۴۹-۲۵۱

۲. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع صاحبان صنایع و بازاریان، ۱۳۵۸/۴/۱۵؛ مندرج

در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۸، ص ۴۸۶-۴۷۵

۳. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع استانداران سراسر کشور، ۱۳۵۹/۹/۱۵؛ مندرج در

صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۳، ص ۳۷۹-۳۹۰